Лекція

Малярія

Малярія - гостра протозойна хвороба з трансмісивним механізмом передачі збудника, характеризується нападами гарячки, гемолітичною анемією, гепатолієнальним синдромом та схильністю до рецидивів

Етіологія

- Збудник - малярійний плазмодій роду Plasmodium.
- Відомо чотири види малярійного плазмодія, які спричиняють малярію у людей:
- PL vivax - триденну вівакс-малярію
- PL ovale - овале-малярію
- PL falciparum - тропічну малярію -фальціпарум
- PL malarie - чотириденну малярію
- Життєвий цикл плазмодіїв складається з двох фаз:
- спорогонії - статевої фази в організмі комара,
- шизогонії - безстатевої фази

  в організмі людини (поділяється на тканинну і еритроцитарну стадії)

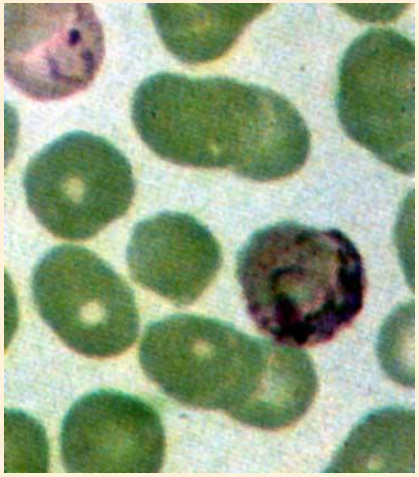

P.vivax

P.malariae

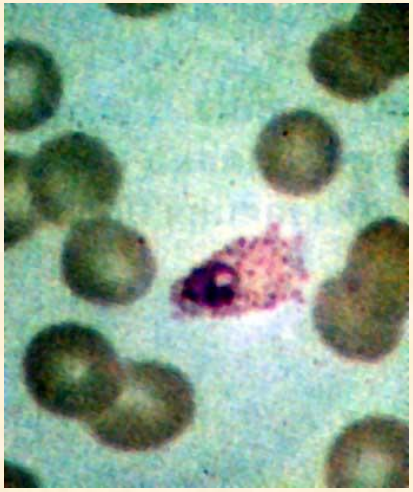

P.ovale

P.falciparum

Цикл розвитку малярійного плазмодія

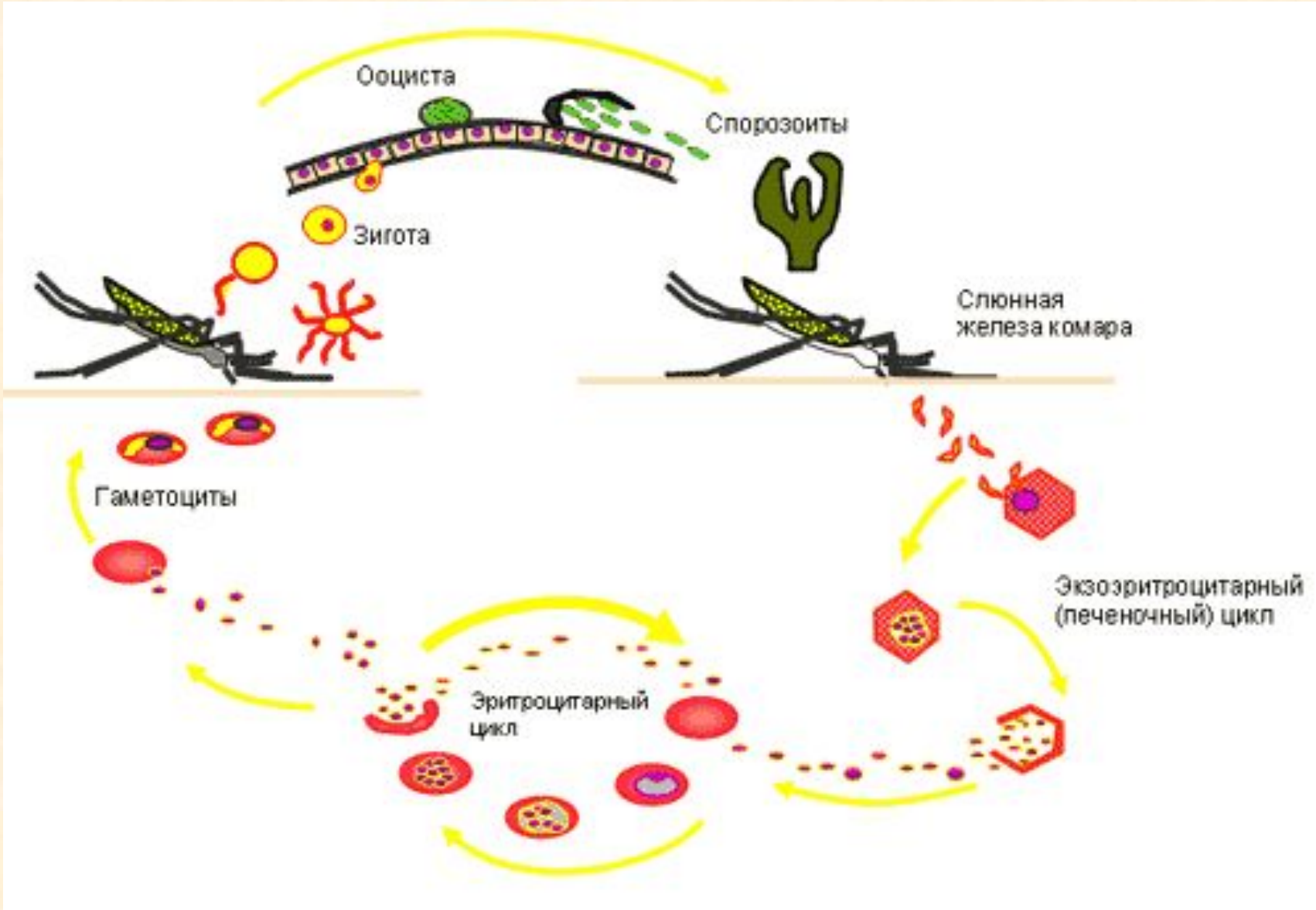

Епідеміологія

Джерело і резервуар збудника

- хвора людина, особливо на тропічну малярію
- гаметоносій

механізм передачі

- трансмісивний → через укус комара роду Anopheles
- можливий парентеральний →
  - переливання крові, взятої у хворого малярією
  - інфіковані шприци (наркомани, в стаціонарах)
  - від матері до плоду

сезонність

- помірний клімат 1,5-2 міс
- у субтропіках 3-6 міс
- тропіки-цілорічно

Сприйнятливість → майже 100%.

Стадії розвитку малярійного комара

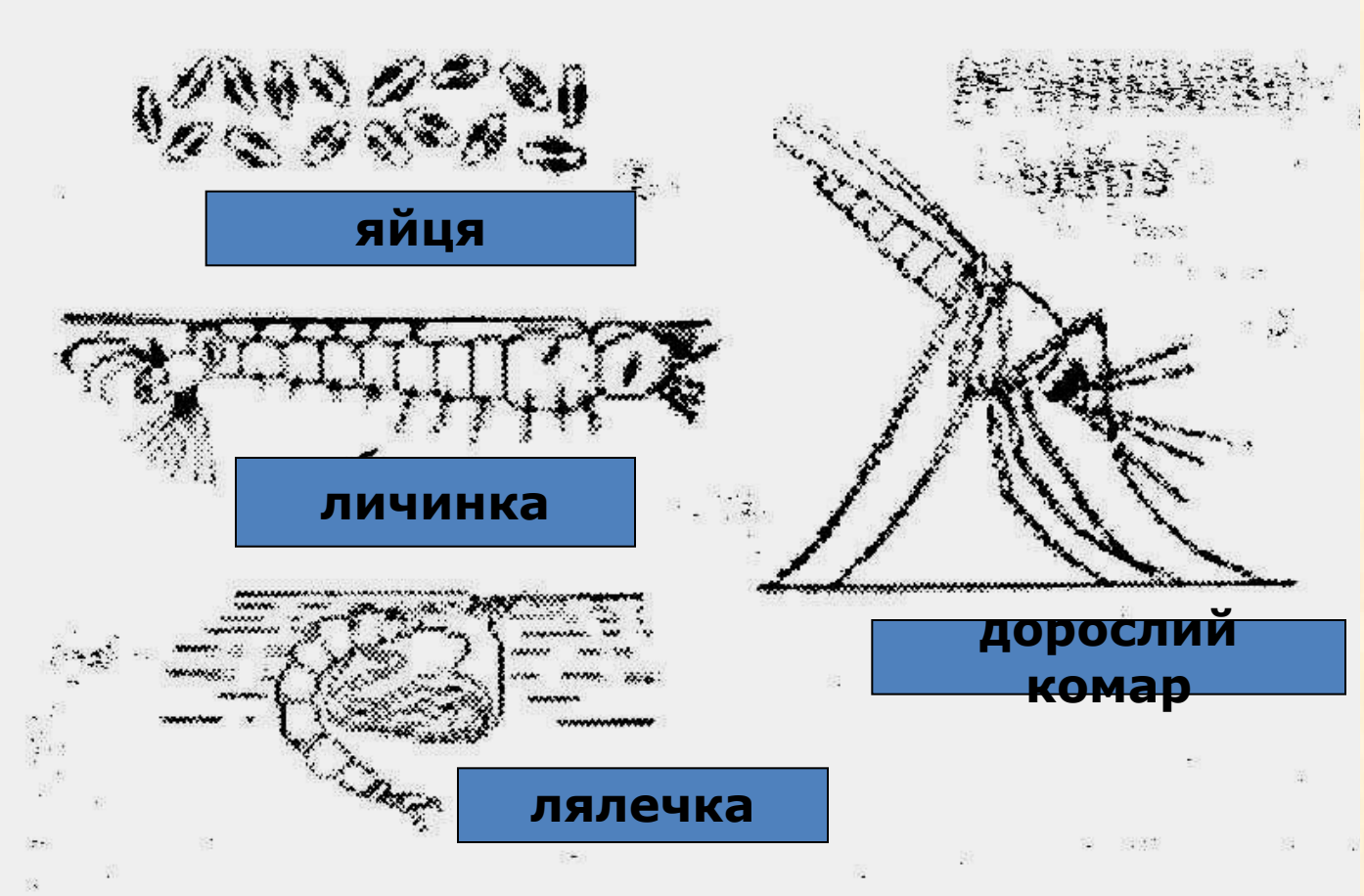

Звичайний комар	Малярійний комар

Регіони де поширена малярія

Інкубаційний період

- триденна - 10-14 днів
- овале малярія - 11-18 днів
- тропічна малярія 8-16 днів
- чотириденна 20-40 днів

Скарги

- Напади гарячки
- Озноб
- Жар
- Пітливість

Малярійний приступ

Період ознобу

- трясучий озноб
- людина не може зігрітись
- болі в м’язах
- болі в попереку
- шкіра бліда “гусяча”
- акроціаноз

тривалість 2-4 год

Період жару

- стабільна температура тіла 40-41 С
- гіперемія обличчя
- ін'єкція судин склер
- шкіра гаряча, гіперемійована
- субіктеричність склер і шкіри при повторах приступів
- спрага
- сухість слизових оболонок
- язик обкладений білим нальотом
- тахікардія, гіпотензія

тривалість 6 -14 год

Період поту:

- критичне зниження температури тіла:
- профузна пітливість
- гіпотензія з розвитком колапсу

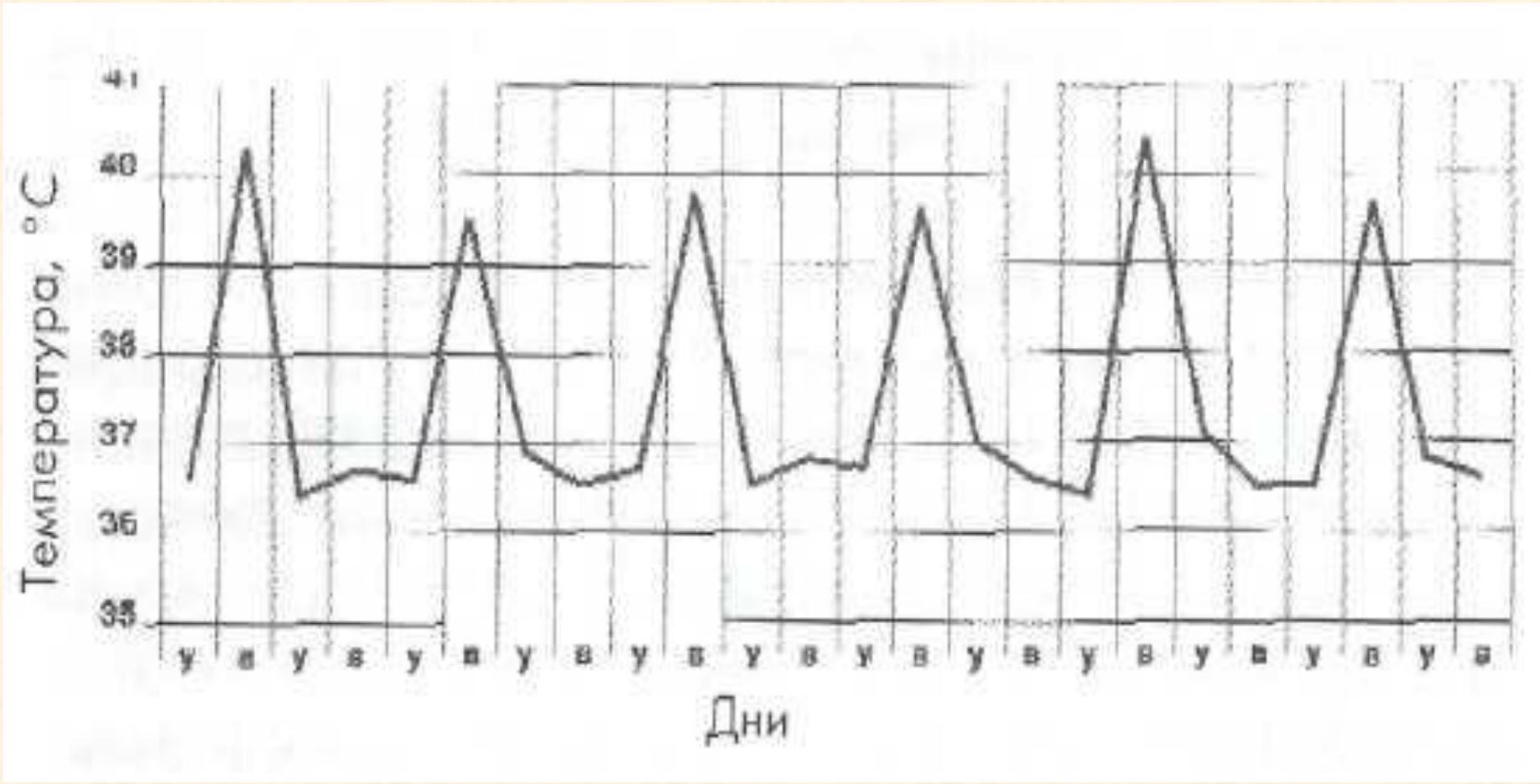
Температура, °С
41
40
39
38
37
36
35
Дни

Чотириденна малярія

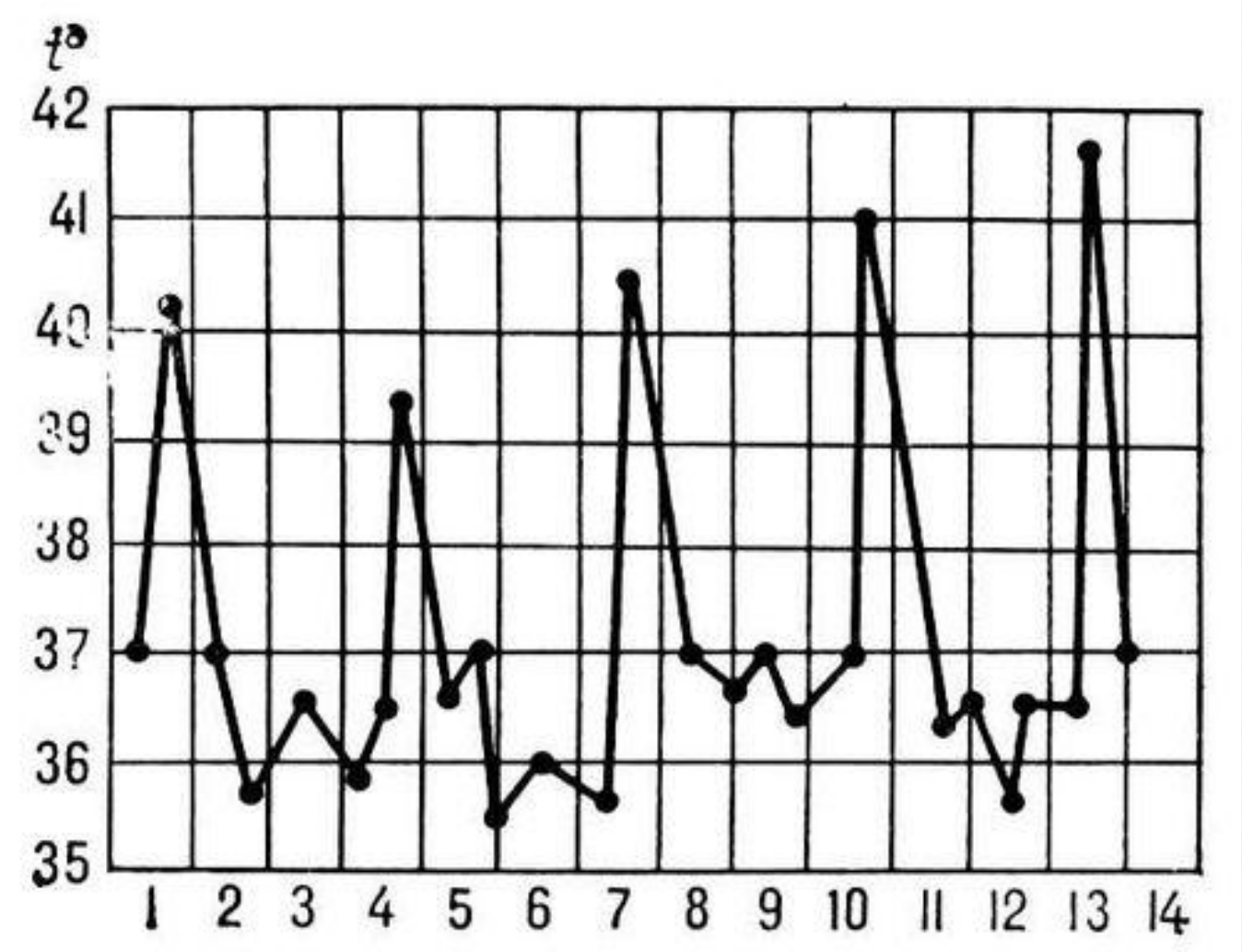

Ускладнення

- Розрив селезінки
- Малярійна кома
- Гемоглобінурійна гарячка
- ІТШ

Взяття матеріалу

- **Кров з пальця** – ***товста крапля, мазок крові (до етіотропного лікування, на висоті гарячки, в динаміці***)

- **Кров з вени** - серологічний - ***допоміжнний***

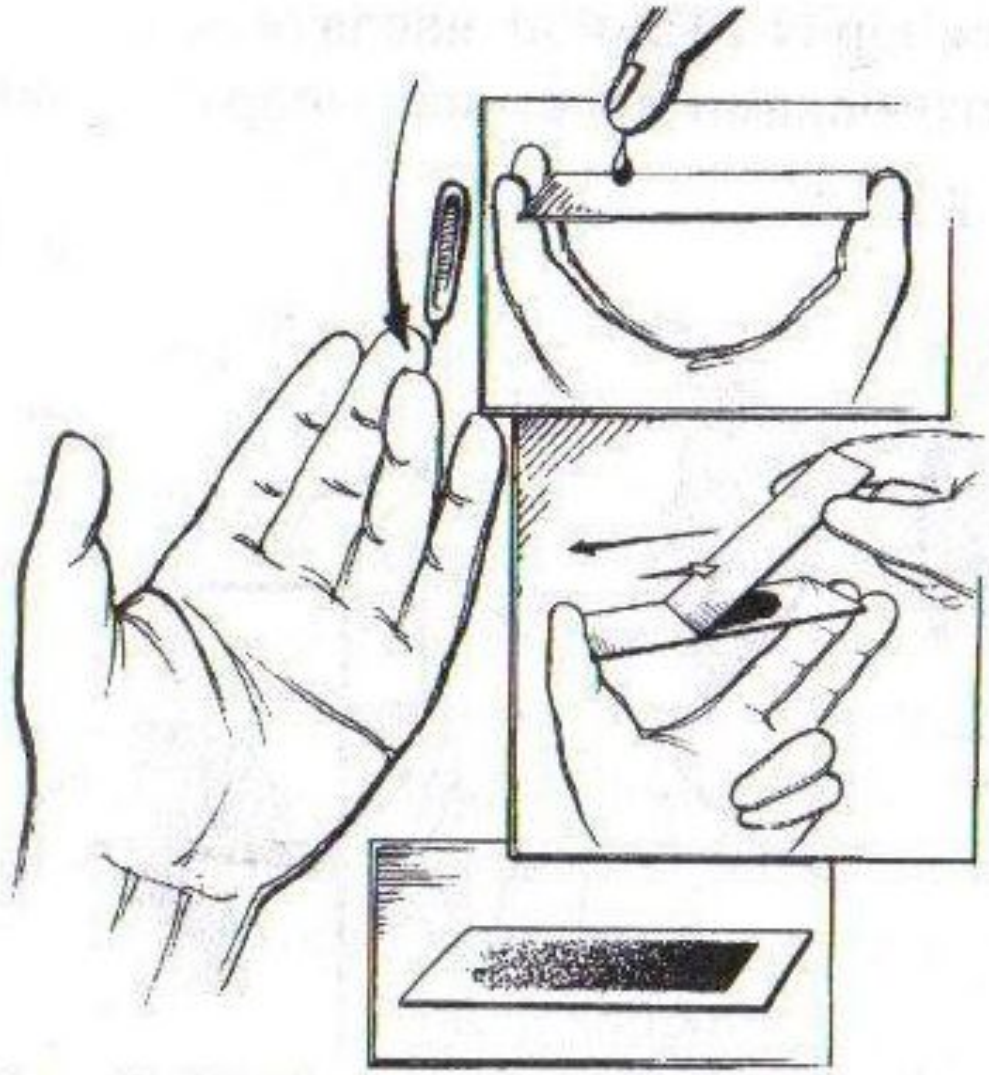

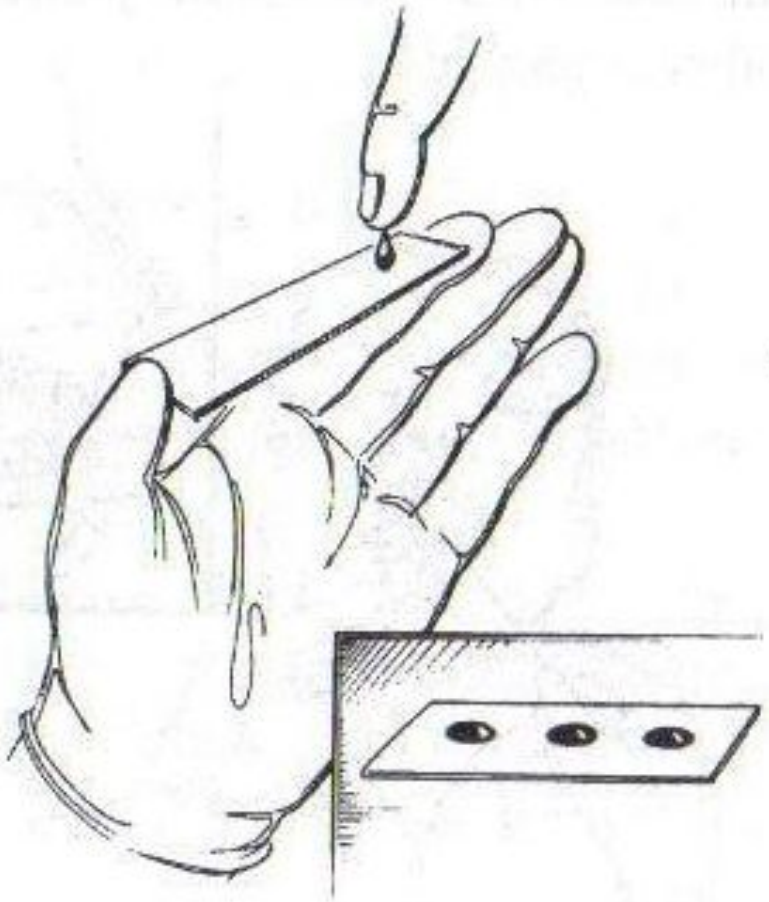

Догляд

дотримання призначеного режиму → ліжковий режим під час нападу гарячки

контроль за самопочуттям та об'єктивним станом пацієнта → температури тіла, пульс, АТ, частоти дихальних рухів

період ознобу → вкривання ковдрами, обкладання грілками, вживання гарячого пиття

період жару → міхура з льодом, вентилятор, холод на магістральні судини, обтирання холодною водою

період потовиділення → переодягання, недопускання переохолодження Створення умов для відпочинку,

Виконання лікарських призначень

- **Протипротозойні препарати:**
  делагіл, плаквеніл, хлорохін, резохін, хінгамін, хінін, артемізинін, артемет радохін, примахін

- сульфаніламідні препарати (сульфадоксин, бісептол)
- **Застосування комбінованих препаратів**:
  фансидор, метакельфін, галофантин, маларон
- **Здійснення парентерального лікування**
  (в/в крапельно реополіглюкін, 5% розчин глюкози, альбумін, ацесіль, трисіль, лазикс та ін.)
- **При анемії**
  препарати заліза, фолієвої кислоти, в дуже тяжких випадках- переливання крові

Профілактика

- своєчасне виявлення, ізоляція, лікування пацієнтів і паразитоносіїв малярії
- дотримання правил виписки, облік в КІЗ
- мікроскопічне обстеження крові, прибувших з ендемічно небезпечних регіонів
- виїжджаючим в ендемічні зони - індивідуальна хіміонрофілактика
- хворі згарячкою з невстановленим діагнозом протягом 5 днів обстежуються на малярію
- боротьба з комарами